

از جامعه

گرانی غذا وسوء-تغذیه

خبرآنلاین: حذف لبنیات و پروتئین از سفره مردم می‌تواند به سوء-تغذیه گسترده و بروز اختلالات جسمی و ذهنی منجر شود. افزایش شدید قیمت مواد غذایی، به‌ویژه لبنیات در حال تبدیل‌شدن به بحرانی خاموش در سلامت اقشار آسیب‌پذیر است. در همین زمینه ایرج خسرونیا، رئیس جامعه پزشکان متخصص داخلی گفت: «متأسفانه سوء-تغذیه در مناطق دوردست، مناطق حاشیه‌نشین، افراد بی‌خانمان و اقشار آسیب‌پذیر در حال بروز است و به مرور ممکن است سایر قشرها را نیز درگیر کند». او ادامه داد: «وقتی ماده غذایی مانند لبنیات در دسترس نباشد، تعادل کلسیم بدن به هم می‌خورد، ویتامین D دچار اختلال می‌شود و جذب چربی مختل خواهد شد. زمانی که مواد پروتئینی به بدن نرسد، پروتئین‌های کبد، کلیه و عضلات تحلیل می‌روند و به تدریج سوء-تغذیه به شکل ضعف عمومی، لاغری، تحلیل عضلات، کوتاهی قد، اختلالات تفکر و مشکلات ذهنی بروز می‌کند».

کاهش طلاق در تهران

مهر: رئیس کل دادگستری استان تهران از کاهش ۷۸۴ موردی طلاق در شش‌ماهه نخست سال جاری و تقویت دادگاه‌های تخصصی خانواده خبر داد. علی‌القاصی بر ادامه اجرای طرح‌هایی همچون «طلاق بدون آسیب» و کارگاه‌های آموزشی ویژه زوجین در مجتمع‌های شورای حل اختلاف تأکید کرد و گفت: «مجموع آمار طلاق در استان تهران در شش‌ماهه نخست امسال نسبت به مدت مشابه در سال گذشته ۷۸۴ مورد کاهش داشته است». او همچنین از کاهش طلاق‌های ثبت‌شده در تهران نسبت به میانگین کشوری و رسیدن به رتبه ۱۳ استان تهران خبر داد و افزود: «در راستای پیشگیری از بروز اختلافات خانوادگی، طی شش‌ماهه نخست سال ۱۴۰۴، برنامه‌های آموزشی و مشاوره‌ای متنوعی اجرا شده است». القاصی گفت: «از جمله این برنامه‌ها می‌توان به برگزاری کارگاه‌های مشاوره پیش از ازدواج، طرح همیاران خانواده پایدار برای آموزش مهارت‌های زندگی و دوره‌های توانمندسازی مشاوران خانواده اشاره کرد». علی‌القاصی به آمار ازدواج ثبت‌شده در استان تهران اشاره کرد و تلاش برای افزایش این آمار را یک اولویت مهم برشمرد و با اشاره به آمار بالای ازدواج در برخی شهرستان‌ها مانند اسلامشهر، پاکدشت، پردیس، رباط‌کریم، دماوند و فیروزکوه نسبت به سال گذشته، این روند را نویدبخش و مثبت ارزیابی کرد و گفت: «لازم است با برنامه‌ریزی علمی و جامعه‌شناسانه تلاش‌ها برای ارتقای این آمارها و رساندن آن به میانگین کشوری ادامه یابد».

فعالیت ۶۰کلینیک مددکاری اجتماعی

معاون سلامت اجتماعی سازمان بهزیستی کشور از فعالیت ۶۰ کلینیک مددکاری اجتماعی در کشور خبر داد. حسن موسوی چلک با اشاره به وضعیت کلینیک‌های مددکاری اجتماعی در سازمان بهزیستی گفت: «مددکاری اجتماعی در این سازمان سابقه خوبی دارد اما در سال‌های اخیر تضعیف شده است. پیش‌تر کلینیک‌های مددکاری اجتماعی فعال بودند اما با راه‌اندازی مراکز «مثبت زندگی»، پرونده‌ها از کلینیک‌ها گرفته و به این مراکز منتقل شد؛ درحالی‌که پایه اصلی این خدمات بر عهده کلینیک‌ها و مددکاران اجتماعی بود». او افزود: «تخلیلی کامل کلینیک‌های مددکاری اجتماعی رخ نداده است. اکنون حدود ۶۰ کلینیک مستقل فعالیت دارند و ۲۸۲ کلینیک نیز وجود دارند که در شیفت صبح به عنوان مراکز مثبت زندگی و در شیفت عصر به عنوان کلینیک مددکاری اجتماعی فعالیت می‌کنند، همچنین کانونی وجود داشت که به‌نوعی غیرفعال شد».

یادداشت

خطر حذف خاموش ایران از فرهنگ جهانی

در جهانی که روایت‌ها در مدل‌های زبانی و تصویری ساخته می‌شوند، کشوری که در تولید داده حضور ندارد، ناگزیر بخشی از هویت خود را به دیگران واگذار خواهد کرد.

ایران امروز در حال تجربه همین خطر است: تصویری که جهان از ما می‌بیند، نه حاصل مشارکت ما، بلکه نتیجه برداشت‌هایی است که از بیرون ساخته می‌شود. اگر هوش مصنوعی خانه‌های ما را بیشتر به کاشی‌های قاجاری و فرش‌های نفیس شبیه می‌بیند و جامعه ما را ترکیبی از سنت‌های اغراق‌شده و نشانه‌های مذهبی معرفی می‌کند، بخشی از آن به این دلیل است که ما امکان ارائه نسخه واقعی‌تر، متنوع‌تر و معاصرتر از خود را نداریم. در مقابل، جهان عرب مسیر دیگری را برگزیده است. امارات با ساخت مدل‌های بومی و سرمایه‌گذاری گسترده بر زیرساخت‌های داده، خود را در جایگاه تعریف‌کننده آینده قرار داده است.

آنها دریافتند که هوش مصنوعی به‌زودی نه‌فقط اقتصاد و رسانه، بلکه فرهنگ و هویت را نیز بازتعریف خواهد کرد و از همین رو کوشیدهند روایت خویش را وارد این میدان کنند پیش از آنکه روایت دیگری بر آنها تحمیل شود.

در برابر این تحولات، ایران بیش از هر زمان دیگری باید درباره جایگاه خود در آینده فرهنگی جهان بیندیشد. فاصله‌ای که میان واقعیت زندگی و بازنمایی جهانی پدید می‌آید، نه با تkdیب‌های رسمی پر می‌شود و نه با اعتراض‌های مقطعی، بلکه فقط زمانی قابل جبران است که ایران بتواند در تولید داده، ساخت مدل و مشارکت در گفت‌وگوهای جهانی حضور واقعی یابد. البته همه اینها به این معنا نیست که آینده بسته شده باشد.

راه‌حل‌ها ضرورتاً پیچیده نیستند؛ اختصاص بودجه و حمایت دولتی از ساخت مدل‌های زبانی و تصویری با تکیه بر داده‌های فارسی-ایرانی توسط نهادهای جایبک و متخصص خصوصی و دانشگاهی و نه مجموعه‌های فشل دولتی، سرمایه‌گذاری بر گردآوری و پاک‌سازی داده‌های واقعی زندگی امروز، مشارکت دانشگاه‌ها و نهادهای مستقل در استانداردهای جهانی و ایجاد ائتلاف‌های منطقه‌ای با کشورهای که دغدغه مشترکی درباره هویت فرهنگی دارند، همگی می‌تواند بخشی از این مسیر باشد. مسئله نه رقابت کور، بلکه حضور در گفت‌وگویی جهانی است که اگر غایب بمانیم، دیگران به جای ما سخن خواهند گفت.

هوش مصنوعی، برخلاف آنچه برخی می‌پندارند، نه تهدیدی فناورانه است و نه فرصتی صرفاً اقتصادی؛ میدان تازه‌ای از قدرت است، نوعی بازآرایی آرام اما عمیق در ساختارهای جهانی هویت. پرسش نهایی این نیست که ایران چقدر از فناوری عقب مانده یا چه میزان ظرفیت فنی دارد؛ پرسش این است که چه کسی روایت ایران را در آینده خواهد نوشت؟ اگر این روایت را خود ما ننویسیم، بی‌تردید در جای دیگری نوشته خواهد شد؛ آن روایت، نه الزاماً خصمانه، بلکه به‌سادگی ناآگاهانه خواهد بود؛ روایتی که حاصل نگاه دیگری است، نه تجربه زیسته ما.

این همان خطری است که باید جدی گرفت: حذف آرام و خاموش از صحنه معنا. در جهانی که تصویرها و واژه‌ها بیش از هر زمان دیگری جهان را می‌سازند، غیبت در تولید معنا یعنی غیبت در تاریخ و هیچ جامعه‌ای تاب زیستن در تاریخی که دیگران برایش نوشته‌اند ندارد.

گزارش میدانی «شرق» از بازار لوازم خانگی، گرانی‌ها و ناتوانی زوج‌های جوان برای خرید وسایل خانه و شروع زندگی

کابوس جهیزیه

فروشندهگان لوازم خانگی می‌گویند اغلب مشتریان، قسطی خرید می‌کنند، خودشان هم در شرایط فعلی ترجیح می‌دهند فروشی نداشته باشند

محمدحسین موسوی

عکس علی احمدپور، آتا

میل را سال پیش خریدیم؛ چون می‌دانستیم ممکن است هر لحظه قیمت‌ها و شرایط عوض شود». این را «سه‌ند» می‌گوید، عکاسی که اخیراً ازدواج کرده است: «اگر خرج اجاره خانه را حساب نکنیم، برای شروع زندگی، اولین خرج، خرید لوازم خانه است. وارد خانه‌ای هم که می‌شویم باید هزینه‌ای برای رنگ و بازسازی بعضی بخش‌ها کنیم. خرج خرید حلقه و خرج‌های ریز و درشت دیگر هم هست که باید فارغ از خرج‌های روزمره انجام شود». «سه‌ند» و پدر همسرش تا حالا بیش از ۸۰۰ میلیون تومان خرج کرده‌اند؛ هزینه‌ای که هنوز تمام نیازهای اولیه آنها را پوشش نداده است: «برای اینکه فشاری به کسی نیاید، خرید لوازم منزل را با پدر همسرم تقسیم کرده‌ایم. با احتساب مبلغی که خرید قسطی به قیمت اولیه اجناس اضافه کرده، من برای خرید یخچال، ماشین لباسشویی، ماشین ظرفشویی و جاروبرقی نزدیک به ۲۵۰ میلیون تومان پرداخت کرده‌ام. پدر همسرم هم بیش از ۳۰۰ میلیون تومان برای خرید وسایل منزل ما هزینه کرده است. برای تکمیل خریده‌ها نیز ۲۰۰ تا ۳۰۰ میلیون تومان دیگر باید تأمین کنیم». او می‌گوید این فقط برای خریدهای اولیه است: «ما خیلی از لوازم مانند سرخ‌کن و... را نخریدیم و فقط یک فر به‌جای بسیاری از لوازم خانگی خریدیم». آنها برای همین خریده‌ا، زیر بار قسط‌های زیادی رفته‌اند: «من ماهانه ۵۰ میلیون تومان قسط دارم، تا بهمن‌ماه هم باید دو چک را پاس کنم. در حال حاضر بسیار بیش از درآمدم در حال پرداخت قسط هستم. این اقساط نیز شرایط پیچیده‌ای دارد: برای مثال برای پاس‌کردن چک‌های لوازم خانگی مجبور شدم وام بگیرم. برای پرداخت قسط‌های لوازم چوبی که گرفتم مجبور شدم دوربینم را بفروشم. برای بسیار از هزینه‌های دیگر مثل پول پیش خانه نیز وام گرفته‌ام». «سه‌ند» از شهرومرامه در صف وام ازدواج است؛ صفی که تمام نمی‌شود: «همین حالا بیش از ۳۰۰ نفر جلوی ما هستند». برای او و همسرش ازدواج و زیر یک سقف رفتن، پروژه‌ای دوساله بوده؛ برنامه‌ای که فشار و آسیب‌های جسمی و روحی متعددی به آنها وارد کرده است: «این فرایند خیلی اضطراب‌زاست. من تمرکز را در محیط کار از دست داده‌ام و دیسک کمرم به دلیل استرس‌های زیاد، به‌شدت درگیر شده. همسرم مشکل کلیوی پیدا کرده و هر ماه نزدیک به شش میلیون تومان هزینه دکتر و درمانش می‌شود».

بیشتر کار می‌کنم تا مخارج ازدواج را تأمین کنم

«مهدی» پنج ماه است ازدواج کرده؛ او شرایط را برای شروع یک زندگی مشترک بسیار سخت توصیف می‌کند: «حدود پنج ماه پیش برای خرید یک یخچال ایرانی حدود ۱۱۰ میلیون تومان و برای یک تلویزیون ۵۰ میلیون تومان پرداخت کردیم. او برخلاف «سه‌ند» تا جای ممکن خرید قسطی نکرده است: «اقساط بالا بخش زیادی از درآمد را به خودش اختصاص می‌داد و با همسرم به این نتیجه رسیدیم که اول زندگی زیر بار این‌همه قسط نرویم. به جایش به مرور برای خرید لوازم مورد نیازمان پول جمع کنیم». او نیز می‌گوید برای ازدواج از چند سال پیش شروع به خرید وسایلی کرده است: «من چند سال پیش سرویس طلا و خردهریزی‌هایی را خریدم که اگر نخریده بودم در حال حاضر امکان نداشت بتوانم این کار را انجام دهم». «مهدی» و همسرش قصد دارند در آردیهشت‌ماه عروسی بگیرند، اما می‌گویند یک عروسی ساده برایشان ۲۵۰ میلیون تومان هزینه دارد: «حتماً تا آردیهشت هزینه‌ها بالاتر هم می‌رود». این فشارهای مالی او را مجبور به کار بیشتر و کم‌کردن خرج‌های بدیهی کرده است: «مدت‌هاست برای خودم یک لباس نخریدم و همه پولم را برای خرج‌های زندگی کنار گذاشتم. بیشتر کار می‌کنم که برایم فشار ذهنی و فیزیکی زیادی دارد».

کار برای قسط

«اگر خانه پدری‌ام نبود امکان نداشت بتوانیم ازدواج کنیم». «مهسا» معلم است و در آذر گذشته پس از دو سال و نیم نامزدی ازدواج کرد؛ دو سالی که با روزهای پراضطراب همراه بود: «من و همسررم از همان اول که تصمیم به ازدواج گرفتیم با خود قرار گذاشتیم تا جای ممکن به خانواده‌هایمان فشار نیاوریم و خودمان هزینه‌ها را تأمین کنیم. اما هر چقدر گذشت این کار ناممکن‌تر شد». او می‌گوید در این سال‌ها از همه هزینه‌های خود زده‌اند تا بتوانند خانه و زندگی آبرومندانه‌ای بسازند: «هر ماه بخش زیادی از حقوقمان را کنار می‌گذاریم تا بتوانیم به مرور لوازم منزل بخریم. بارها خود من بین خرید یک دست قاشق و چنگال یا گفش جدید، قاشق و چنگال را انتخاب کردم. اما با تورم بالای این سال‌ها، جمع‌آوری پول برای خرید لوازم بزرگ یک اتفاق ناممکن بود: «سال گذشته برای خرید یخچال و لباسشویی به فروشگاه‌های بزرگی که لوازم منزل را قسطی می‌فروشد مراجعه کردیم. قسط آن لوازم اخیراً تمام شده و حالا برای لوازم دیگر در حال پرداخت قسط هستیم. این موضوع یک اضطراب دائمی است که هر روز تجربه‌اش می‌کنیم. بارها با همسرم دراین‌باره حرف زدم که ما هردو فقط برای پرداخت قسط‌ها کار می‌کنیم و چیزی دستانم را نمی‌گیرد». «مهسا» می‌گوید همسرش اخیراً مجبور شده خودرویش را بفروشد: «دو چک برای خرید میل داده بودیم که برای پاس‌کردن آن ماشین را فروختیم. الان نیز برای وام ازدواج ثبت‌نام کرده‌ایم که بیش از هزار نفر در صف جلوی ما هستند». با همه اینها آنها نتوانستند به‌تثابی از پس زندگی برآیند: «اواخر تابستان ناامید شدیم.

هم دیگر توان پرداخت قسط نداریم به پول پیش خانه را نمی‌توانستیم تأمین کنیم. بارها با نداشتن از پدرم خواستیم طبقه بالا خانه‌شان را به ما بدهند و اندک اجاره‌ای پرداخت می‌کنیم».

وام ازدواج؛ آری یا نه؟

در لایحه بودجه ۱۴۰۴، ۲۷۵ همت برای «تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج و فرزندآوری» لحاظ شده بود؛ عددی که به شکل ماینکین ۳۰۰ تا ۳۵۰ میلیون تومان از بودجه کشور را به زوج‌های جوان اختصاص می‌داد. در لایحه بودجه ۱۴۰۵ اما خبری از ردیف مستقلی از بودجه برای این تسهیلات وجود ندارد. دولت استدلال کرده این تسهیلات براساس قانون «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» ادامه خواهد یافت، اما سخنگوی کمیسون تلفیق مجلس گفته است: «دولت در بودجه ۱۴۰۴ نیز وام ازدواج را پیش‌بینی نکرده بود که مجلس وام ازدواج، جوانی جمعیت و فرزندآوری را پیشنهاد داد. ازاین‌رو این بار نیز مجدداً مجلس این موضوع را در بودجه اضافه می‌کند».

ابهامات هنوز درباره این مسئله ادامه دارد؛ اما باید گفت مسئله ازدواج با وام حل نخواهد شد. ناامیدی، بی‌کاری، فقدان ثبات مالی، تورم تصاعدی و گرانی، ازدواج را تبدیل به باری سنگین کرده است که با وام و کمک‌های دولتی انسک نیز از سنگینی آن کم نخواهد شد.

خبرخوان

افزایش قیمت لبنیات تخلف است

ایستا؛ معاون امور اقتصادی استانداری تهران گفت: «هرگونه افزایش قیمت از سوی واحدهای تولیدی لبنی تخلف است؛ با این حال با توجه به بیماری آنفلوانزا حدود ۳۰ درصد از تولید شیر استان تهران کاهش پیدا کرده است». حشمت‌الله عسکری درباره وضعیت موجودی اقلام اساسی در استان تهران، تأکید کرد: «به صورت مداوم موجودی کالاها در استان را رصد و پایش می‌کنیم؛ البته در این موضوع اخیراً مشکلاتی داشتیم و با وجود اینکه تولید مرغ در کشور قابل توجه است، اما بعضی از استان‌های مبدأ از ارسال مرغ به استان تهران امتناع می‌کردند و استدلالی داشتند که اکنون ما نیز بازرنگری‌های لازم را انجام دادیم و نتیجه‌اش مثبت بود و حجم قابل توجهی از مرغ وارد میدان بهممن و میدان پیروزی خواهد شد و دیگر مشکل خاصی در این باره نداریم.

قیمت مرغ کنترل شده است». او ادامه داد: «با توجه به نزدیک‌شدن به سال نو و ماه رمضان، خریداری میوه شب عید را تدبیر کردیم؛ به‌طوری‌که شهرداری تهران برای شهر تهران و تعاونی روستایی برای شهرستان‌ها خرید میوه شب عید (سیب و پرتغال) و خرما برای ماه رمضان را به اندازه کافی تدارک دیده‌اند و در مجموع کمبودی در این باره نداریم». معاون استاندار تهران با اشاره به افزایش قیمت لبنیات در استان عنوان کرد: «تا زمانی که مصوبه قیمت شیر تعیین و ابلاغ نشود، هر افزایش قیمت تخلف است. استدلال واحدهای لبنی هم قابل استماع است؛ چراکه بیماری آنفلوانزا برای آطور اتفاق افتاد و بخش قابل توجهی یعنی حدود ۳۰ درصد از تولید شیر استان کاهش پیدا کرد؛ بنابراین تولید که کاهش پیدا می‌کند، طبیعتاً قیمت نیز افزایش خواهد یافت». او با بیان اینکه استدلال آنها این است که قیمت حدود ۳۰ درصد افزایش پیدا می‌کند و این مسئله اجتناب‌ناپذیر است، گفت: «با این حال هیچ مجوزی برای افزایش قیمت به آنها داده نشده است».

برخی استان‌ها همچنان در وضعیت قرمز آنفلوانزا

ایستا؛ مرکز روابط عمومی و اطلاع‌رسانی وزارت بهداشت با بیان اینکه موج سرشکن آنفلوانزا را تا اول بهمن‌ماه تقریباً تمام می‌کنیم، گفت: «البته موج‌های آنفلوانزا فقط به موج کنونی محدود نمی‌شود و با موج‌های دیگر نیز روبه‌رو می‌شویم». حسین کرمانپور با بیان اینکه روال اوج آنفلوانزا در بسیاری استان‌ها از ابتدای دی‌ماه کاهشنی شده، توضیح داد: «کاهش موج آنفلوانزا برای تمام استان‌های کشور نیست و برخی استان‌ها همچنان در وضعیت قرمز قرار دارند. گزارش‌ها درباره استان‌هایی که در وضعیت قرمز قرار دارند بیانگر این است که با رعایت پروتکل‌های بهداشتی در حال پشت‌ستر گذاشتن شرایط هستند.

استان‌هایی که در وضعیت قرمز قرار دارند، جزء استان‌های مسافردیتر محسوب می‌شوند و به همین دلیل با کمی تأخیر به سایر استان‌ها می‌پیوندند». او درباره پایان موج سرشکن آنفلوانزا در ایران گفت: «براساس پیش‌بینی‌های انجام‌شده، موج سرشکن آنفلوانزا را تا اول بهمن‌ماه تقریباً تمام می‌کنیم و وارد فاز پایدار می‌شویم. هنگامی که وارد فاز پایدار شویم، کیفیت ارائه خدمات در مراکز درمانی ارتقا می‌یابد و میزان بیماری در کم می‌شود؛ برای مثال، استان‌های قم و خراسان رضوی جزء استان‌های مسافردیتر کشور هستند اما به دلیل اینکه مردم، نکات بهداشتی را رعایت می‌کنند شرایط خوب است». کرمانپور با بیان اینکه موج‌های آنفلوانزا فقط به موج کنونی محدود نمی‌شود، افزود: «قاعداً پس از این موج، با موج‌های دیگر نیز روبه‌رو می‌شویم. این احتمال وجود دارد که شدت موج در یک استان بیشتر و در یک استان دیگر کمتر باشد. عایت چهار نکته، یعنی درمانی درست، ماسک‌زدن در مناطق شلوغ، تپویه هوا در مکان‌های پرازدحام و استراحت کافی با شروع علائم تا پایان فصل سرما باید در کانون توجه باشد».